

החור השחור של הגז

יש הרבה שאלות שצריכות תשובות מהותיות, ונדרשת עבודה חסרת פניות שתבחן את הפוטנציאל ואת יכולת המשק לקלוט את הגז

09:18 04.07.2013 מאת: **אופירה אילון**

<< הדיון על יצוא הגז נהפך למשהו לא ברור, לא רציונלי ולא הגיוני. אם חושבים על כך לעומק, הדיון הוא על משהו שלא יודעים בוודאות לכמת. האם מישהו יודע לתת תשובה חד-משמעית לשאלה כמה גז יש לנו, ומה מידת הביטחון של המספרים? מה שבטוח הוא שכולם יודעים לצטט את דו"ח ועדת צמח שמתיר יצוא של 53% מהגז, ואת החלטת הממשלה שמדברת על יצוא של 40%. אבל ממה בדיוק נגזרים אחוזים אלה?

בתחום חיפושי הגז יש כמויות מוכחות וכמויות שההסתברויות להפיק אותן הן ברמות ודאות שונות. למעשה, עד שלא נקדח לא נדע, ולכן השיח הציבורי - האם מדובר ביצוא של 40% או 50% מהגז - מסיט את הדיון מההיצע המוכח הקיים ומהביקושים העתידיים. מטבע הדברים, לכל צד (ויש הרבה כאלה - היזמים, הממשלה, הארגונים הסביבתיים-חברתיים ועוד) יש את האינטרס שלו, ולכן הדיון על אחוזים, במקום על כמויות מוחלטות, הוא מטעה.

אז כמה גז יש לנו? אנו יודעים כי במאגר תמר יש רזרבות מוכחות של כ-250 BCM (מיליארד מטר מעוקב). ומה בנוגע ללווייתן? שם המספרים עדיין בהסתברות קטנה מ-100% - ולכן, נדרשות פעולות אקספלורציה כדי לדעת בוודאות כמה BCM יש במאגר הזה.

המשק הישראלי צורך כ-7 BCM גז בשנה. צריכה זו כוללת בעיקר את הביקוש לגז על ידי חברת החשמל וכן ביקושים נוספים, קטנים יחסית, לתעשייה. כמות הגז שהמשק הישראלי צרך לשם הפקת חשמל בין 2004 ל-2013 היתה כ-27 BCM. עם העלייה בביקושים לחשמל ועם העלייה בחלקו של הגז הטבעי בתמהיל סוגי הדלק המשמשים לייצור חשמל, נוכל להניח כי יידרשו כ-10 BCM בשנה, ואם נסכם ל-25 שנה - הרי שמדובר בכל מאגר תמר.

ולכמה גז זקוק משק התחבורה? האם ובאילו היקפים ניתן לפתח כאן תעשיות המשך של פלסטיק ודשנים - ומה יהיה הביקוש לגז בתעשיות אלה? מתי התעשיות האלה כבר יהיו חלק אינטגרלי מהתעשייה הישראלית (בהינתן כי נדרשות שנים לתכנון, אישורים והקמה של מפעלים כאלה)? כמה גז צריכה התעשייה המסורתית כדי לייצר בעצמה לעצמה חשמל או חום?

עד כמה רחוק אנחנו צריכים להסתכל? האם יש לשמור מאגרי גז ל-25 שנה או ל-50 שנה? מה המשמעות של שמירת רזרבות ל-50 שנה? מה יהיה מחיר הגז בעוד 25 או 50 שנה? מה יהיו התחליפים הטכנולוגיים בעוד חמישה עשורים - תחליפים שאולי ייתרו את הדלק הפוסילי?

על כל השאלות האלה אין לנו כרגע מענה. עצם הדיון, ההפגנות וההתכתשויות על אחוזים הוא דיון לא נכון. הוא דיון מטעה ודומה שלכולם נוח עם העמימות הזו. יש הרבה שאלות שצריכות תשובות מהותיות ונדרשת עבודה חסרת פניות שתבחן את הפוטנציאל ואת יכולת המשק לקלוט את הגז - ותאפשר

קבלת החלטות והתוויית מדיניות על בסיס מספרים מוחלטים, ולא על סמך ספקולציות של אחוזים מחורים שחורים, עמומים, או הסתברויות סטטיסטיות מטעות.

הכותבת היא חוקרת בכירה, עומדת בראש תחום הסביבה במוסד שמואל נאמן, הטכניון

צילום: בלומברג